

No-Rooz

Wikipedia

No-Rooz, *NoRuz*, Naw-Rúz, *NowRuz*, *Newroz*, sv. "ny dag", är den iranska nyårsdagen, vårdagjämningen.

No-Rooz firas av befolkningen inom den iranska kultursfären, samt även av bahá'ier.

Det nya året börjar den 20 mars, 21 mars eller 22 mars, beroende på solens position över horisonten. Firandet har sina rötter flera tusen år tillbaka, till zoroastrismen, och firandet av nyåret vid vårdagjämningen sprider sig över hela världen.

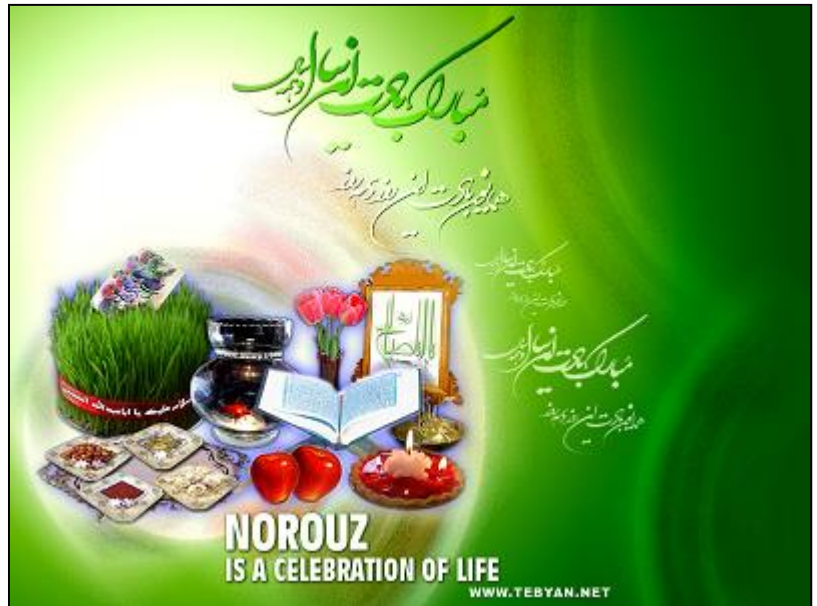
Detta är utan tvekan iraniernas viktigaste högtid och festligheterna pågår i cirka 18 dagar. Festligheten börjar tisdagen före norooz med eldfesten "**chaharshambe souri**" då man sjunger till elden och ber om dess värme och färg samtidigt som man hoppar över den. Det nya året börjar oftast den 20:e eller 21:e mars (den 1:a Farvardin). Traditionellt firar man varje årstid genom att anordna en fest:

- **No-Rooz** - Festen i början av den varma årstiden, det vill säga vid vårdagjämningen. Förr tog man denna dag ut djuren på bete.
- **Tirgan** - Midsommarfesten är vattnets fest.
- **Mehregan** - Höst- och skördefesten infaller vid höstdagjämningen. På denna dag skulle man förr ta in sin djur.
- **Shab-e-Yalda** - Festen vid vintersolståndet.

Dessa fyra fester var bland de viktiga högtiderna för iranierna.

I äldre tider brukade man 25 dagar före No-Rooz göra tolv stolpar av lera och odla tolv olika sädeslag och frön som **vete, korn, havre, hirs, majs, ris, örter, bönor** och **sesam**. Det som växte bäst trodde man skulle ge den bästa skörden under året. Nu brukar man fira No-Rooz lite annorlunda.

Dagen före No-Rooz (nyårsafton) tar man fram de saker som hör till den så kallade "nyårsdukningen". Man brukar duka fram på ett bord eller breda ut en duk på de mjuka persiska mattorna på golvet. Det här bordet heter **Haft Sin** vilket på persiska betyder "*de sju saker som börjar på s*". Det som måste finnas på bordet är följande:

1. **Senjed** - en sorts söta frukter som ungefär lite som dadlar och växer i öknen under svåra omständigheter. Frukten symboliserar tålamod.
2. **Somaq** - det är en sur krydda och med den önskar man maten en god smak i framtiden.
3. **Sabzeh** - som är en bricka med groddar av vetekorn, linser eller liknande. Med detta önskar man att det ska bli ett år med bra skörd.
4. **Sib** - som är ett rött äpple och symboliserar glädje.
5. **Sonbol** - hyacinter som symboliserar skönhet.
6. **Sir** - vitlök detta symboliserar hälsa och kampen mot sjukdom.
7. **Serkeh** - vinäger som symboliserar rörelse i livet.

Dessutom ska det finnas:

- En spegel som symboliserar renheten.
- Målade ägg.
- Diktsamling av poeterna **Hafez** eller **Firdausi** som symboliserar den rika persiska kulturen. De mer religiösa familjerna har **Koranen** eller annan helig bok på bordet.
- En skål med en levande guldfisk i
- Kakor och nötter

Vid denna fest brukar man samlas hos den äldste i familjen och äta No-Rooz speciella mat som består av fisk (för det mesta sik) med ris som har blandats med dill, persilja, gräslök och färsk vitlök så att riset blir grönt. När det är dags för det nya året, brukar alla i familjen sitta runt "Haftsin-bordet". Någon läser en dikt ur Hafez diktsamling. Det sägs att i samma ögonblick som det nya året börjar, kommer den lilla guldfisken i skålen att sluta simma och bli blickstill för ett ögonblick! När det blir nyår önskar alla varandra Gott nytt år. Sedan ger de äldre presenter eller nytryckta sedlar till de yngre. Det är en sed hos iranier att man ska besöka alla släktingar och vänner vid nyåret. Under de första fem dagarna av nyårsfesten brukar de äldre i slakten stanna hemma och de yngre

besöker dessa. Sedan besöker de äldre de yngre. Nyåret är den tid på året då man träffar även dem, som man inte hinner träffa under resten av året. Tretton dagar efter det nya året, det vill säga 2 april infaller "Seezdah-be-dâr" vilket sätter punkt för nyårsfirandet. Många iranier åker på utflykt med familj och vänner och seden på just den här dagen är att man ska lura varandra, vilket är samma princip som aprilskämtet i Sverige.

I dag är No-Rooz en stor festdag i Sverige och övriga världen.